

Aan de Minister van Economische Zaken

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Mededinging en
Consumenten

Auteur

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Datum

10 november 2025

Kenmerk

DGED-DMC / 102357722

Kopie aan

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Bijlage(n)

1. Powerpoint wetsvoorstel
2. Aanbiedingsformulier MR
3. Nader rapport advies RvS
4. Wetsvoorstel
5. Memorie van Toelichting
6. Advies RvS
7. Monitor klachtenloketten
8. Organisatieadvies CvAE

nota
TER BESLISSING

Aanbieding MR Wetsvoorstel rechtsbescherming
bij aanbesteden

Parafenroute

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Aanleiding

Om de rechtsbescherming van ondernemers in aanbestedingsprocedures te verbeteren is er de afgelopen jaren gewerkt aan een wijziging van de Aanbestedingswet. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State (dictum C) is de memorie van toelichting van het wetsvoorstel aangescherpt.

Geadviseerd besluit

U kunt akkoord gaan met agendering van het wetsvoorstel in de MR, ten behoeve van indiening bij de Tweede Kamer. Indien u vragen heeft over het wetsvoorstel, gaan we hierover graag met u in gesprek.

Kernpunten

- Uit onderzoek blijkt dat ondernemers de rechtsbescherming bij aanbesteden al langere tijd als onvoldoende ervaren.
- Het wetsvoorstel regelt het verplichten van klachtenloketten, het stellen van termijnen bij klachtafhandeling, het verstevigen van de rol van de Commissie van Aanbestedingsexperts (CvAE, een laagdrempelige onafhankelijke klachtencommissie) en het aanscherpen van de motiveringsplicht bij beslissingen door aanbestedende diensten.
- De Raad van State zette met name vraagtekens bij de nut en noodzaak van het wetsvoorstel. In de memorie van toelichting is dit daarom aangescherpt.
- Er wordt in de MR geen discussie verwacht, omdat het wetsvoorstel niet inhoudelijk wijzigt.
- VNO-NCW/MKB-Nederland is voorstander van dit wetsvoorstel om het de positie van ondernemers bij de start van aanbestedingsprocedures verstevigt. Het leidt niet tot meer regeldruk voor ondernemers. Het maakt het indienen van klachten laagdrempeliger en een (dure) gang naar de rechter minder vaak noodzakelijk.
- Een overzicht van de inhoud van het wetsvoorstel is uitgewerkt in bijgaande PowerPoint-presentatie.

Ontvangen BBR

Toelichting

Advies Raad van State

- De Raad van State had in zijn advies aandacht voor de volgende punten:
 - Ze waren positief over het hebben van een klachtenloket en klachtenprocedure en de verzwaarde motiveringsplicht.
 - Ze waren kritisch over de effectiviteit en evenredigheid van het wetsvoorstel, de voornaamste vraag was of het nodig is om in de voorgestelde mate alles wettelijk vast te leggen.
- Naar aanleiding van het advies is de memorie van toelichting aangescherpt op een aantal punten. EZ blijft overtuigd van de nut en noodzaak van dit wetsvoorstel, het wetsvoorstel regelt wat minimaal nodig is voor een effectieve en laagdrempelige klachtafhandeling.
- Het wetsvoorstel zelf is op één punt aangepast, de wijziging van instelling van de CvAE zal niet worden doorgevoerd. Dit naar aanleiding van de vragen van de Raad van State over de positie en rechtsvorm van de CvAE.
- Het wetsvoorstel is opnieuw naar J&V gegaan voor een wetgevingstoets. J&V heeft de voorgestelde wijzigingen naar aanleiding van het advies van de Raad van State goedgekeurd.

Krachtenveld

- Alle partijen in de Tweede Kamer hebben sympathie voor het bedrijfsleven bij aanbestedingen.
- Ook VNO-NCW/MKB Nederland wil dat er stappen worden gezet om de rechtsbescherming van ondernemers te versterken.
- Decentrale overheden en het Rijk (BZK als systeemverantwoordelijk ministerie voor de Rijksinkoop) zijn terughoudender en maken zich zorgen over vertraging van procedures, complexiteit en verdere formalisering van het aanbestedingsrecht (zie hiervoor ook de brief van o.a. VNG in de bijlage).
- Het wetsvoorstel is, n.a.v. de internetconsultatie, eenvoudiger geworden (meer eenduidige termijnen voor klachtafhandeling en minder risico op misbruik door ondernemers) en laat meer ruimte voor aanbestedende diensten. De waarborgen voor ondernemers zijn gelijk gebleven.
- Het verder vereenvoudigen van het wetsvoorstel is niet haalbaar zonder afbreuk te doen aan de waarborgen voor ondernemers. Er zal – in nauwe samenwerking met de decentrale overheden - ondersteuning geboden worden aan aanbestedende diensten om aan de verplichtingen die voortvloeien uit dit wetsvoorstel te voldoen (denk hierbij aan communicatie via de website van expertisecentrum aanbesteden PIANOo en de ontwikkeling van een planningsinstrument voor inkopers).



Ministerie van Economische Zaken

Wetsvoorstel Rechtsbescherming bij aanbesteden

Presentatie bij nota MEZ

Directie Mededinging en
Consumenten



Aanleiding

- Onderzoek bevestigt: onvoldoende rechtsbescherming bij aanbesteden voor ondernemers.
- 2021: Staatssecretaris EZK presenteert pakket maatregelen.
- Sommige maatregelen: aanpassing van de Aanbestedingswet.
- Voorliggend wetsvoorstel is een belangrijke wens van ondernemers.



Inhoud wetsvoorstel

Verplichting
klachtenloket en
minimumeisen
[nieuw in wet]

(Voorwaardelijke)
verlenging bij
klachtenloket
[nieuw in wet]

Opschortende werking
Commissie van
Aanbestedingsexperts
en 'pas toe of leg uit'
[nieuw in wet]

Rapportage over
klachtafhandeling
[nieuw in wet]

Motivering
beslissingen
[uitbreiding wet]



Verplichting klachtenloket en minimumeisen

- > Nieuw: alle aanbestedende diensten moeten een klachtenloket hebben (evt. gezamenlijk/regionaal).
- > Wetsvoorstel regelt wie er mag klagen en waarover.
- > Klachtafhandeling moet onafhankelijk.



Voorwaardelijke verlenging bij klachtenloket (I)

- › Klachten over: ontwerp van de aanbesteding en beslissingen.
- › Algemeen uitgangspunt = eerst vragen, dan klagen.
- › Stimulans: ondernemers dienen tijdig klacht in; aanbestedende diensten handelen klacht tijdig af.
- › Doel: ondernemer krijgt voldoende tijd om de uitkomsten van de klachtafhandeling mee te nemen in de vervolgstappen.



Voorwaardelijke verlenging bij klachtenloket (II)

- > Voor ondernemer: definitie 'tijdig klagen'.
- > Te laat afgehandeld door aanbestedende dienst? Dan wordt inschrijftermijn of opschortende termijn verlengd.
- > Aanbestedende dienst heeft zelf invloed op de duur van de verlenging: hoe sneller behandeld, hoe korter de vertraging.



Commissie van Aanbestedingsexperts (CvAE)

- › De CvAE is in 2013 door de MEZ ingesteld om op laagdrempelige wijze klachten over aanbestedingen af te handelen.
- › Zij doet dat door middel van niet-bindende adviezen.
- › De CvAE werkt onafhankelijk en bestaat uit 3 leden met een juridische achtergrond.



Opschortende werking bij CvAE + 'pas toe of leg uit'

- › Ondernemers kunnen naar CvAE voor 'ontwerpklachten'.
- › Geen rol meer voor CvAE bij 'beslissingsklachten' (ondernemer kan wel naar de rechter).
- › Ontwerpklacht bij CvAE? Opschortende termijn van 14 dagen.
- › Afwijken door aanbestedende dienst alleen bij goede redenen.
- › Adviezen CvAE blijven niet-bindend; wel geldt wettelijk voor aanbestedende dienst: pas advies toe of leg uit waarom niet.



Rapportage over klachtafhandeling

- › Tweede Kamer wil: verplichte rapportage over klachtafhandeling door decentrale overheden aan hun volksvertegenwoordigende organen.
- › Wetsvoorstel: zelfde verplichting ook voor Rijksoverheid.
- › Centraal aspect = leereffect voor aanbestedende diensten.



Aanscherping motivering beslissingen

- › Uitgangspunt: duidelijkheid voor ondernemers waarom ze een opdracht niet gegund krijgen.
- › Wetsvoorstel regelt aanscherping van de bestaande motiveringsplicht voor beslissingen.



Ministerie van Economische Zaken

Bijlage

- Uitkomsten KWINK onderzoek 2019



Belangrijkste uitkomsten KWINK-onderzoek 2019

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat het stelsel van rechtsbescherming de juiste elementen bevat, maar een aantal problemen kent:

- wij/zij denken: verschil in uitgangspositie tussen de aanbestedende dienst en de ondernemer (opdrachtgever-opdrachtnemer relatie, bijt niet in de hand die je voedt)
- geringe impact van klachtafhandeling via het klachtenloket van de aanbestedende dienst en de CvAE: adviezen komen te laat en/of worden niet opgevolgd.
- Disbalans in toepassing Grossmann-verweer: Het Europese Hof heeft in het

Grossmann-arrest geoordeeld dat een ondernemer zijn bezwaren zo spoedig mogelijk kenbaar moet maken aan de aanbestedende dienst. Dit is belangrijk omdat de ruimte om in een aanbestedingsprocedure wijzigingen door te voeren beperkt is. Ter voorkoming van stilzitten hanteren aanbestedende diensten echter zeer strikte clausules. Ondernemers ervaren die als doorgeslagen.

- Beperkte mogelijkheden voor ondernemer om in hoger beroep te gaan: rechter kan eenmaal gesloten overeenkomsten bijna niet ontbinden (het zogenaamde Xafax-arrest).